

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7Nt/52/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123010841
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Hollá Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123010841.2

Uznesenie

8 7Nt/52/2023

Samosudca Okresného súdu Banská Bystrica JUDr. Barbora Hollá Sopková na verejnom zasadnutí konanom dňa 19. 12. 2023 o návrhu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v C., do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, takto

rozhodol:

8 7Nt/52/2023

Podľa § 411 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 9 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa u odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v C., trvale bydliskom D. XXXX/X, C. – E. F., toho času Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, mení spôsob výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol postupne uložený trestným rozkazom Okresného súdu Poprad sp. zn. OT/124/2022 zo dňa 18. 10. 2022 v trvaní 6 (šiestich) mesiacov a trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín sp. zn. OT/159/2022 zo dňa 06. 10. 2022 v trvaní 12 (dvanástich) mesiacov, vždy so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia tak, že tento uložený trest bude ďalej vykonávať v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

odôvodnenie:

7 7Nt/52/2023

Odsúdený A. B. aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol postupne uložený trestným rozkazom Okresného súdu Poprad sp. zn. OT/124/2022 zo dňa 18. 10. 2022 v trvaní 6 (šiestich) mesiacov a trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín sp. zn. OT/159/2022 zo dňa 06. 10. 2022 v trvaní 12 (dvanástich) mesiacov, vždy so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Výkon trestu odňatia slobody v trvaní 16 (šestnástich) mesiacov, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín sp. zn. OT/172/2022, so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody je v súčasnej dobe uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6Nt/401/2022 zo dňa 03. 11. 2023 prerušený (č. I. 41 spisu).

Dňa 31. 08. 2023 bol súdu doručený návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Súčasťou návrhu bolo hodnotenie odsúdeného, z ktorého vyplýva, že odsúdený dňa 24. 10. 2022 nastúpil na výkon trestu zo slobody

predvedením do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava. Počas pobytu v tomto ústave nebolo správanie a vystupovanie odsúdeného na požadovanej úrovni. Vyskytli sa opakované porušenia noriem a predpisov platiacich vo výkone trestu (drzé, arogantné, nátlakové správanie voči personálu ústavu, spanie po budičku na neustlanom lôžku), čo bolo zo strany personálu riešené primárne zápornými poznatkami. V Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová je od 29. 11. 2022. po absolvovaní primárnej fázy v nástupnej izbe bol umiestnený v ubytovni v rámci „C“ diferenciačnej skupiny, kde je zaobchádzanie zamerané najmä na dodržiavanie ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa. Už od umiestnenia v oddiele sa u menovaného začali obnovovať abnormné prejavy a negatívne vzorce v správaní, ktoré sa stali charakteristickou črtou jeho osobnosti. Počas vyšetrovacích úkonov v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava bol účastníkom fyzického konfliktu, za čo bol disciplinárne potrestaný. Odsúdený sa často prezentuje impulzívnym, drzým a arogantným správaním. Takéto vystupovanie aplikuje najmä vtedy, keď nie sú splnené jeho požiadavky, ktoré spravidla nemajú racionálny základ. V týchto prípadoch sa nezdráha použiť nátlakové a manipulatívne správanie. Dôkazom je predstieranie „ochrnutia“ končatín, kde si v dolnej končatine vedome zaškrucuje krvný obeh nasadzovaním provizórnych „škrtdiel“, ohýba si ju v kolene a skrýva do nohavíc akoby mu bola amputovaná, resp. ju ťahá za sebou v bizarných polohách a vedome ju nepoužíva. Podľa vyjadrenia mjr. A. C. G., lekárky tunajšieho zdravotníckeho zariadenia, ním predstieraný klinický nález nekoreluje so skutočnosťou. Aj z pozorovania odsúdeného počas pobytu v ošetrovni ústavu bolo zaznamenané vyfabulované správanie, končatiny má opakovane otáčané iným smerom, resp. ich používa bez obmedzenia. Pri každej návšteve ambulancie zdravotníckeho zariadenia je dôrazne upozorňovaný o dôsledkoch sebapoškodzovania, ktoré dômyselne vykonáva pri úpornej snahe o invalidizáciu. Odsúdený bol aj opakovane hospitalizovaný v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Trenčín, kde boli všetky realizované vyšetrenia (magnetická rezonancia, cievne a laboratórne vyšetrenia) uzavreté s negatívnym nálezom. Všetky ďalšie vyšetrenia, ktoré by mohli údajné poškodenia verifikovať odsúdený odmieta. Opakovane sa vyskytujú nedostatky v dodržiavaní ústavného poriadku a zákonov platných v ústave, napr. za nezachovanie zásad slušného správania, nesplnenie pokynu príslušníka, nedodržanie ustrojenosti podľa určených noriem, čo je zo strany personálu riešené zápornými poznatkami i ukladaním disciplinárnych trestov. Napriek cielenému individuálnemu prístupu personálu ústavu odsúdený nie je schopný, a javí sa, že ani ochotný, korigovať svoje správanie požadovaným smerom, možno badať zjavné opozičné ladenie. Postupne sa u neho začal rozvíjať dešpekt voči sociálnemu prostrediu sprevádzaný pasívnou agresivitou smerujúcou k vedomému vytváraniu konfliktov. Interpersonálnymi konfliktami odsúdený útočne parodizuje svoje okolie. So zreteľom na odchýlku od normálu, ktorá je charakterizovaná častými osobnostnými zmenami, nie je odsúdený schopný začleniť sa do society odsúdených bez rozporov v dodržiavaní právnych noriem. Jeho správanie je viac ovládané pudovými a afektívnymi zložkami než rozumovou kontrolou. V priebehu výkonu trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová došlo v krátkom časovom období ku kulminácii disciplinárnych trestov, ktoré majú zvyšujúcu závažnosť. Od 06. 08. 2023 (ku dňu vypracovania hodnotenia dňa 23. 08. 2023) je samostatne umiestnený, pričom toto umiestnenie bolo podmienené jeho konfliktnou povahou v interakcii s inými odsúdenými. Celkovo počas výkonu trestu odňatia slobody je desaťkrát disciplinárne potrestaný, disciplinárne odmenený nie je. Nie je pracovne zaradený z dôvodu nedostatku jemu vhodných pracovných miest. Neprejavuje záujem o pracovné zaradenie. Ako pracovne nezaradený sa zapája do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného zameraných na upratovanie a udržiavanie čistoty v rámci ubytovne, ale len v cele, v ktorej je ubytovaný. Svoj voľný čas trávi prevažne čítaním dostupnej literatúry, resp. periodickej tlače a časopisov, sleduje televízne vysielanie, kreslí a vystrihuje si rôzne obrázky. V rámci kultúrnoosvetovej činnosti sa zúčastnil vianočného koncertu, v jednom prípade sa zúčastnil prednáškovej činnosti na tému domáceho násillia. Kontakt s vonkajším prostredím udržiava primárne s priateľkou H. D., ktorú uvádza ako svoju manželku. Využíva prioritne formu telefonovania a korešpondencie. Právo na návštevu si doposiaľ neuplatnil, právo na videonávštevu si uplatnil. Priateľka ho podporuje i zasielaním finančných prostriedkov a balíkov. Vzťah s ňou sa javí ako stabilný. Aj napriek častým intervenciám zo strany väzenského personálu ústavu nedošlo u odsúdeného k pozitívnej zmene správania. V nedostatočnej miere si uvedomuje závažnosť svojho konania a správania, absentuje u neho sebareflexia. Odsúdený opakovane, i úmyselne, porušuje právne predpisy platiace vo výkone trestu odňatia slobody, uložené disciplinárne tresty sa mňajú účinku. Celkovo možno konštatovať, že odsúdený neparticipuje na plnení programu zaobchádzania. Pretože výkon trestu odňatia slobody v podmienkach stredného stupňa stráženia neplní svoj účel, bolo navrhnuté preradenie odsúdeného A. B. na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Súd vo veci určil termín verejného na deň 24. 11. 2023, v ktorom ale súd o návrhu nerozhodol, pretože odsúdený oznámil (napriek včasnému doručeniu predvolania na verejné zasadnutie), že si v tejto veci zvolil obhajcu, ktorému ešte nepodpísal plnú moc, uvedené mal súdu doručiť obratom on alebo jeho obhajca. Obhajca tak urobil emailom dňa 18. 12. 2023. Spolu s plnomocenstvom doručil aj prepúšťaciu správu z Nemocnice pre obvinených a odsúdených a Ústavu pre výkon trestu odňatia slobody Trenčín zo dňa 13. 03. 2023 a znalecký posudok č. 43/2016 o duševnom stave A. B. v pozícii svedka – poškodeného.

Súd vo veci určil ďalší termín verejného zasadnutia na deň 19. 12. 2023, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a vypočul aj odsúdeného.

Odsúdený na verejnom zasadnutí súhlasil s vykonaním výsluchu formou videokonferencie, nesúhlasil však s návrhom riaditeľa ústavu. Uviedol (čítajúc z poznámok a knižnej publikácie, ktorú mal pred sebou), že to, čo sa v návrhu uvádza, sa vôbec nezakladá na pravde. Na cele je s ďalšími dvoma spoluodsúdenými, z ktorých jeden má 28 a druhý 26 „kazeňákov“. Ani jeden z nich nebol navrhnutý na preradenie do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Napriek tomu, že on má len 12 „kazeňákov“, bol navrhnutý na preradenie. Čo sa týka jeho osoby, celá táto mašinéria sa spustila po napadnutí spoluodsúdeného s tým, že on dňa 17. 02. 2023 skončil v nemocnici pre obvinených a odsúdených. Bol tam po dobu 1 mesiaca, kedy ho nemohli potrestať. V tejto súvislosti aj poukázal na to, že disciplinárne potrestať možno väzňa len do 30 kalendárnych dní, pričom má za to, že pri niektorých jemu udelených trestoch táto lehota nebola dodržaná a boli mu udelené po jej uplynutí. V súvislosti s touto udalosťou pre ťažké ublíženie na zdraví podal trestné oznámenie tak na spoluodsúdeného, ako aj na príslušníkov. Vtedy sa to celé spustilo. Do dňa 14. 02. 2023 mal ako väzeň čistiť kartu. V súvislosti s trestným oznámením bola za ním aj polícia, aby podal určité informácie, následne bol preeskortovaný do ústavu v Ilave, asi v tej dobe mu bola predložená listina, ktorú mal podpísať, a ktorej obsahom bolo, že súhlasí s preradením do maximálneho stupňa stráženia. Tým, že nesúhlasil, návrh riaditeľa aj v tejto súvislosti vníma ako „odplatu“. Bolo mu tiež povedané pedagógom, že ak zmení svoj postoj, tak sa to dá celé stiahnuť. Usudzuje teda, že niečo nie je v poriadku. Zároveň poukázal na to, že trpí posttraumatickým syndrómom ako dôsledok trestného činu obchodovania s ľuďmi, ktorý bol na ňom spáchaný s tým, že počas pobytu na slobode sa aj lieči. V súvislosti s inou vecou bol v mesiaci október 2023 podrobený vyšetreniu v Ilave, kde znalkyňa mu povedala, že nemá čo robiť na oddiele so špecializovaným zaobchádzaním, keďže trpí posttraumatickým syndrómom. Zároveň uviedol, že podľa aktuálneho výpisu by mal ukončiť výkon trestov dňa 01. 05. 2024.

Doplnil, že po návrate z Trenčína a Ilavy v marci 2023 sa sťažoval aj na lekárku tunajšieho stavu, ktorá tam už od 15. 12. nepracuje, a to v súvislosti s nedostatkami pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Aj v súvislosti s jej osobou má uložený disciplinárny trest, čo nasvedčuje tomu, že príslušníci „na ňom sedeli“. Túto doktorku aj nahlásil na Slovenskú lekársku komoru čoho sa dopúšťala počas jej práce v ústave a bola za svoje konanie aj disciplinárne postihnutá pokutou vo výške 7 000,00 Eur a odobratím akreditácie v súvislosti s už spomínaným zanedbávaním zdravotnej starostlivosti. Má za to, že tento návrh je aj odplatom za jeho konanie a nahlásenie týchto skutočností, pričom poukázal aj na to, že sú aj iní odsúdení, ktorí konajú nie v súlade s ústavným poriadkom, ale v súvislosti s ich osobami nie je zaujatý taký postup ako vo vzťahu k nemu. Je pravdou, že očakával nejaký postup zo strany ústavu, avšak rozhodne nečakal, že bude navrhnuté jeho preradenie do maximálneho stupňa stráženia. Žiada, aby bolo dokázané to, čo tvrdí navrhovateľ, že sa doba pre uloženie disciplinárneho trestu predlžuje o dobu, počas ktorej je väzeň eskortovaný mimo ústavu. Zároveň poukázal na ustanovenie § 48 Trestného zákona, najmä odseky 3 a 4, pričom do maximálneho stupňa stráženia sa zaraďujú páchatelia obzvlášť závažných zločinov a nie prečinov, ako je to v jeho prípade. Zdôraznil, že s podaným návrhom nesúhlasí.

Obhajca odsúdeného žiadal návrh v plnom rozsahu zamietnuť ako nedôvodný. Upriamil pozornosť súdu na časovú os. Dňa 24. 10. 2022 nastúpil klient výkon trestu v Ilave, dňa 29. 11. 2022 bol preradený do Banskej Bystrice. Dňa 17. 02. 2023 sa udial incident medzi väzňami, ktorého výsledkom bolo, že klient bol napadnutý. Poškodenie zdravia, ktoré vzniklo bolo riešené v rámci mesačného pobytu (hospitalizácie) v nemocnici pre obvinených a odsúdených. Táto bola ukončená dňa 14. 03. 2023, kedy už dňa 16. 03. 2023 po návrate z nemocnice bolo klientovi udelené prvé potrestanie. V poradí šieste potrestanie (udelené dňa 22. 06. 2023) sa týkalo skutku, ku ktorému došlo dňa 22. 03. 2023. Siedme potrestanie mu bolo uložené dňa 19. 07. 2023 avšak ku skutku došlo dňa 16. 06. 2023. Má za to, že od 16. 03. 2023 v pravidelných intervaloch boli klientovi ukladané disciplinárne tresty, a to aj dodatočne.

Od 27. 06. do 11. 07. bol po opakovaných urgenciách hospitalizovaný opäť v nemocnici a následne bol v auguste 2023 premiestnený do výkonu trestu v Ilave, kde bol do polovice novembra a odtiaľ bol eskortovaný do Žiliny a následne späť do Banskej Bystrice. Teda s prihliadnutím na túto časovú os sa dá konštatovať, že ani pred úrazom a ani v období keď sa odsúdený nenachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová mu v súvislosti s jeho správaním nebolo uložené žiadne potrestanie. Raz dostal potrestanie za to, že nebol oholený a teda nedodržiaval hygienu. V tejto súvislosti poukázal na to, že klient vyrastal v detskom domove a teda nemá osoby, ktoré by ho počas výkonu trestu podporovali a klient sa oholil a upravil až vtedy, keď mu sám obhajca z vlastných prostriedkov poslal peniaze. K otázke zdravotného stavu, okrem správy z marca 2023 napriek tomu, že bol ešte hospitalizovaný, nemá žiadnu lekársku správu, ani žiadne informácie o zdravotnom stave klienta. Ústav konštatuje, že odsúdený simuluje poškodenie zdravotného stavu, avšak je viditeľné, že nezohne ľavú ruku a pri chôdzi nemôže hýbať ľavou nohou. Zranenie sa mu stalo v podmienkach v ústave, teda do ústavu prišiel ako zdravý človek a pokiaľ mu nebude ďalej poskytovaná dôsledná a potrebná zdravotná starostlivosť, z ústavu vyjde ako osoba s poškodením zdravia. Počas celej doby ho nikto nevyšetril, namiesto toho sa teraz rieši preradenie do maximálneho stupňa stráženia. Rovnako žiadal, aby ústav doložil zdravotnú dokumentáciu odsúdeného, pretože svoje tvrdenia uvádzané v návrhu nepreukázal žiadnym písomným dokladom. Zdôraznil, že účel trestu by mal byť primeraný a umiestnenie odsúdeného do ústavu s maximálnym stupňom stráženia považuje za absolútne neprimerané vzhľadom na skutky, za ktoré bol odsúdený.

Zástupca ústavu uviedol, že na podanom v celom rozsahu trvá. Od jeho vypracovania boli odsúdenému uložené ďalšie dva disciplinárne tresty. Poukázal tiež na to, že odsúdenému sa zmenil termín pravdepodobného ukončenia výkonu trestu s poukazom na prerušený výkon trestu. Ohľadne nedodržania lehoty pre uloženie disciplinárnych trestov uviedol, že pokiaľ bol odsúdený eskortovaný mimo ústavu, o túto dobu sa predlžuje lehota na uloženie disciplinárneho potrestania.

Prokurátor súhlasil s podaným návrhom a žiadal mu vyhovieť, a to nielen s poukazom na závery hodnotenia správania sa odsúdeného, z ktorého vyplýva, že tento vyvolával konfliktné situácie nielen k príslušníkom zboru, ale aj k iným odsúdeným, no tiež s poukazom na minulosť odsúdeného zrejmu z odpisu registra trestov, kde má 14 záznamov, teda v podmienkach ústavu na výkon trestu odňatia slobody sa nenachádza prvýkrát.

Podľa § 411 ods. 1 Trestného poriadku o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva, na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo odsúdeného, alebo aj bez takéhoto návrhu. O návrhu rozhodne súd do 60 dní od jeho doručenia.

Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 475/2005 Z. z.), ak odsúdený porušuje opakovane alebo závažným spôsobom ústavný poriadok, je podozrivý zo spáchania trestného činu počas výkonu trestu, z jeho prípravy alebo pokusu, môže mu súd zmeniť spôsob výkonu trestu preradením do ústavu s vyšším stupňom stráženia.

Podľa § 101 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. postupne uložené doteraz celkom nevykonané tresty sa považujú z hľadiska výkonu trestu za trest jediný.

Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že návrh riaditeľa na zmenu spôsobu doteraz vykonávaného trestu odňatia slobody odsúdeným preradením do vyššieho stupňa stráženia je v celom rozsahu dôvodný.

Z ustanovenia § 9 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. je zrejma možnosť súdu rozhodnúť o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody aj v neprospech odsúdeného. Ak odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody opakovane (teda minimálne dvakrát) alebo závažným spôsobom (hoci aj raz, no závažne) porušuje ústavný poriadok a pravidlá ním určené pre výkon trestu odňatia slobody, prípadne je aj podozrivý zo spáchania trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, z prípravy alebo pokusu oň, súd môže rozhodnúť o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody. Ide o fakultatívne rozhodovanie, ktoré je plne v kompetencii súdu a nie je právne nárokovateľné. V zásade tak prichádza do úvahy rozhodnutie o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody z ústavu s minimálnym stupňom stráženia na ústav

so stredným stupňom stráženia a tiež aj zmena spôsobu výkonu trestu odňatia slobody z ústavu so stredným stupňom stráženia na ústav s maximálnym stupňom stráženia, pričom táto zmena nie je nijako limitovaná.

Žiada sa uviesť, že odsúdený ani na verejnom zasadnutí, kde mal dostatok priestoru na to, aby sa vyjadril k návrhu riaditeľa ústavu, neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá by závery riaditeľa ústavu spochybňovala či preukazovala opak. Zameral sa na svoj zdravotný stav, poukazoval na pomstu zo strany ZVJS a tvrdil, že ako osoba, ktorá trpí posttraumatickým syndrómom by nemal byť v oddiele špecializovaného zaobchádzania.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že odsúdený na základe vyššie špecifikovaných rozhodnutí vykonáva trest v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Odsúdený bol z výkonu trestu negatívne hodnotený, o čom svedčí 12 disciplinárnych trestov. Dôvodom opakovaného ukladania disciplinárnych trestov bolo správanie odsúdeného (nie jeho zdravotný stav). Postoj odsúdeného k plneniu povinností a rešpektovaniu právnych predpisov vo výkone trestu je celkom ľahostajný, útočný (čo odsúdený prejavil aj na verejnom zasadnutí opakovane, keď spôsob svojej obhajoby a vyjadrovania viedol spôsobom poučujúcim o lehotách, citujúcim zákonné znenia, kladením otázok alebo protioptázok súdu), bez prejavu rešpektu.

Odsúdený si neuvedomuje závažnosť svojho konania a správania sa. Namiesto toho, aby upriamil svoju pozornosť na svoju osobu a skúsil sa zamyslieť nad svojimi negatívnymi vlastnosťami (ktoré ma každý človek), prijal ich, pokúsil sa ich zmeniť či minimalizovať, si tieto svoje vlastnosti, ktoré majú vplyv aj na jeho správanie, vôbec neuvedomuje, nepripúšťa si ich, no poukazuje na nedostatky druhých (prečo riaditeľ jemu navrhol preradenie, keď má len 12 záznamov, pričom jeho spoluodsúdení majú viac ako 20 a vo vzťahu k nim nebolo začaté konanie o preradení do maximálneho stupňa stráženia). Tvrdí, že sa zo strany riaditeľa ústavu jedná o pomstu za to, že poukazuje na nedostatky príslušníkov ZVJS a personálu, no uvedené konštatovanie zostalo len v rovine tvrdenia odsúdeného, pretože dokazovaním nebol preukázaný žiadny súvis medzi tým, akým spôsobom odsúdený uplatňuje svoje práva väzňa a tým, že sa zároveň dopustil viacerých disciplinárnych previnení. Pre pripomenutie: odsúdený bol potrestaný za opakovaný fyzický konflikt, za vedomé uvedenie nepravdivých údajov, za opakované nezachovanie zásad slušného správania, za opakované nesplnenie pokynu príslušníka a za prechovávanie nepovolených predmetov. Ani jeden trest mu nebol uložený za uplatňovanie jeho práv, za podávanie sťažností či podnetov. Odsúdený dokonca nebol ochotný ani prijať ponuku na zdravotné vyšetrenie.

Doposiaľ uložené tresty, ako aj individuálny prístup k odsúdenému nemali na odsúdeného dostatočne efektívny výchovný vplyv. Odsúdený sa na verejnom zasadnutí snažil o zvrátenie hodnotenia riaditeľa ústavu, no vo vzťahu k jeho správaniu sa (nie vo vzťahu k jeho zdravotnému stavu, pretože tento nie je relevantný v súvislosti s prejednávanou vecou) nepredložil žiadne doklady, či akýkoľvek iný dôkaz, ktorý by spochybňoval to, že sa počas výkonu trestu (aj s jeho prerušeniami) nespráva v súlade s normami platnými v podmienkach výkonu trestu, že by neplnil ciele programu zaobchádzania. Naopak je zrejmé, že programu zaobchádzania sa nezúčastňuje, neparticipuje na ňom, neprejavuje záujem o pracovné zaradenie.

Nie je schopný tolerovať a rešpektovať ani normy platiace v ústave, ani pokyny príslušníkov. V neposlednom rade je nutné reflektovať aj odpis registra trestov a v tejto súvislosti poukázať na skutočnosť, že odsúdený sa nenachádza vo výkone trestu odňatia slobody (a to ani so stredným stupňom stráženia) prvýkrát. Možno teda konštatovať, že podmienky v takomto ústave neboli pre neho dostatočné pre jeho nápravu. Podmienky ústavu so stredným stupňom stráženia teda nie sú pre neho neznáme, a to aj čo sa týka rozsahu povinností, ktoré sa od odsúdeného vyžadujú. Počas svojich prednesov cielil na subjektívne nezrovnalosti v hodnotení riaditeľa ústavu, no nijako sa nevyjadril a ani nepreukázal snahu o svoje pozitívne správanie sa v podmienkach výkonu, snahu o naplnenie účelu trestu, či sebareflexiu a snahu o nápravu. V rámci vnútornej diferenciacie ústavu bol zaradený do najprísnejšej – „C“ diferencιαčnej skupiny, ktorá je zameraná predovšetkým na dodržiavanie ústavného poriadku a je považovaná za prísnejšiu diferencιαčnú skupinu (predchádzajú jej skupiny „A“ a „B“ ako miernejšie). Nevytvoril si podmienky ani len na preradenie do miernejšej diferencιαčnej skupiny. Je tiež nutné zdôrazniť, že jeho správanie nebolo na požadovanej úrovni od začiatku jeho nástupu do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, dokonca sa v tomto smere vyskytli nedostatky i v predchádzajúcom ústave (Ilava), teda jeho nežiaduce správanie je bez zjavného (časového) súvisu

s konfliktom vo februári 2023, ako sa to snažila prezentovať obhajoba odsúdeného. Zbavovanie sa zodpovednosti za svoje konanie poukazovaním na nedostatky iných je tiež prejavom nerešpektovania a neplnenia programu zaobchádzania ako bol individualizovaný pri nástupe odsúdeného do výkonu trestu.

Námietka odsúdeného ohľadom spochybnovania disciplinárnych trestov, ktoré mu boli uložené nedôvodne, nie je v tejto trestnej veci opodstatnená. Súd nemá právomoc posúdiť dôvodnosť uložených disciplinárnych trestov. Súd pre úplnosť uvádza, že dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu patrí do právomoci prokuratúry či v niektorých prípadoch súdov (avšak nie v prejednávanej veci – v konaní o zmene vonkajšej diferenciacie výkonu trestu).

Keďže aj odsúdený často poukazoval na zákonné znenia ustanovení, ktoré mu vyhovovali, súd mu dáva do pozornosti aj znenie § 52a ods. 3 a 4 zákona č. 475/2005 Z. z., podľa ktorých uložený disciplinárny trest musí byť primeraný závažnosti spáchaného disciplinárneho previnenia, spôsobu jeho spáchania, jeho následkom, okolnostiam, za ktorých bolo spáchané, doterajšiemu postoju odsúdeného k plneniu povinností uložených týmto zákonom a aktuálnemu stavu osobnosti odsúdeného. Zároveň za disciplinárne previnenie možno uložiť disciplinárny trest do 30 dní odo dňa, keď sa o disciplinárnom previnení dozvedel ktorýkoľvek príslušník zboru s disciplinárnou právomocou, najneskôr však do jedného roka odo dňa spáchania disciplinárneho previnenia. Ak konanie odsúdeného, ktoré vykazuje znaky disciplinárneho previnenia, bolo predmetom prešetrovania iného orgánu, lehota 30 dní na uloženie disciplinárneho trestu sa začína dňom, keď sa ktorýkoľvek príslušník zboru s disciplinárnou právomocou dozvedel o výsledku tohto prešetrovania; táto lehota platí aj vtedy, ak prvostupňové rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu bolo zrušené a ak vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Iným orgánom podľa predchádzajúcej vety sa rozumie orgán činný v trestnom konaní a orgány oprávnené vykonávať dozor a kontrolu nad výkonom trestu (§ 96 a 97); iným orgánom nie je orgán splnomocnený nadriadeným s disciplinárnou právomocou, ktorý je príslušný rozhodnúť o uložení disciplinárneho trestu.

Z uvedených citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že odsúdený A. B. si zle vykladá zákon o výkone trestu odňatia slobody, pretože nie je pravdou, že disciplinárny trest možno uložiť len do 30 dní od disciplinárneho previnenia, pretože jednak začiatok plynutia tejto lehoty je podmienený aj vedomosťou príslušníka zboru o disciplinárnom previnení, teda spáchanie previnenia a vedomosť príslušníka o ňom nemusí nevyhnutne nastať v ten istý deň, a zároveň je však výslovne uvedené, že najneskôr možno disciplinárny trest uložiť do jedného roka od jeho spáchania. V prejednávanej veci (vychádzajúc z tvrdení odsúdeného a obhajcu o spáchaní disciplinárnych previnení) bola táto lehota bez pochyb zachovaná.

Obhajca navrhol vyžiadať si zdravotnú dokumentáciu odsúdeného, ktorou navyše (v prípade hospitalizácie z februára a marca 2023) nedisponuje ani samotný odsúdený. Zároveň mal súd vyžiadať aj ďalšiu zdravotnú dokumentáciu odsúdeného, opomenul však že odsúdený ani len nedal súhlas (resp. odmietol) vykonať také vyšetrenia, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili jeho zranenia, ktoré si navyše privodil sám, pretože odsúdený nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by preukázal, že sa sám seba úmyselne nepoškodzoval s cieľom invalidizácie. Obhajca poukazoval na to, že odsúdený nastúpil trest odňatia slobody ako zdravý človek a hrozí, že brány väznice opustí ako zdravotne znevýhodnený, avšak opomína samotné konanie odsúdeného, ktoré podľa návrhu riaditeľa ústavu má zrejmy vplyv a súvis. Súd sa domnieva, že ak by odsúdený disponoval dôkazom, ktorý preukazuje obhajobou tvrdené skutočnosti, taký by predložil alebo označil. Neurobil tak, snažil sa len spochybníť skutočnosti uvádzané v návrhu riaditeľa ústavu, avšak tým spôsobom, že má listinne preukázať svoje tvrdenia riaditeľ. Súd si dovoľí upriamiť pozornosť na to, že primárne je návrh riaditeľa zameraný na to, že odsúdený opakovane porušuje ústavný poriadok, nerešpektuje príslušníkov zboru, je rezistentný voči usmerneniam a neparticipuje na programe zaobchádzania. Uvedené preukázal označením jednotlivých disciplinárnych previnení, z ktorých ani jedno odsúdený nespochybnil. Ako už bolo uvedené, oprávnenosť či správnosť uložených disciplinárnych trestov nie je okresný súd oprávnený skúmať. Zdravotný stav odsúdeného nebol predmetom návrhu riaditeľa ústavu na jeho preradenie. Bol uvedený podporne k tomu tvrdeniu, že odsúdený sa snaží akýmkoľvek spôsobom manifestovať neochotu podrobiť sa ústavnému poriadku, normám a autoritám. Skutočnosť, že v minulosti bol odsúdený obeťou závažného trestného činu, je bez pochyb smutnou, no nie je sama o sebe takou, ktorá by postačovala na prijatie záveru, že návrh riaditeľa je nedôvodný. Rovnako za nedôvodnú súd považoval aj námietku odsúdeného o tom, že do maximálneho stupňa stráženia sa zaraďujú páchatelia obzvlášť závažných zločinov, pretože opäť opomína, že určenie tzv. vonkajšej diferenciacie trestu je

podmienené nielen závažnosťou trestného činu, ale aj mierou narušenia páchatelia a jeho nápravou, ktorá bude lepšie zaručená aj v inom ústave, do akého by podľa § 48 ods. 2 Trestného zákona patrila. Nie je pravdivé tvrdenie, že do ústavu s maximálnym stupňom stráženia sú zaradovaní len páchatelia obzvlášť závažných zločinov, rovnako ako by nebolo pravdivé ani to, že do stredného stupňa sa zaradujú páchatelia zločinov a prečinov a napr. do minimálneho stupňa stráženia len páchatelia prečinov. Znovu súd pripomína, že pri určovaní zaradenia je rozhodujúcim faktorom náprava páchatelia. Je zrejmé, že odsúdeného doteraz ústav so stredným stupňom stráženia nenapravil, nebol mu nápomocný v dosiahnutí zmeny jeho osoby, v zmene postoja k trestnej činnosti. Nedokázal napomôcť odsúdenému k rešpektovaniu noriem, nielen tých ústavných, ale aj bežných spoločenských, k rešpektovaniu iných ľudí, k rešpektovaniu, že slobody zaručené Ústavou Slovenskej republiky a jej prejavy v rôznej forme majú svoje hranice, ktoré sa končia tam, kde rovnaké uplatňovanie slobôd prislúcha aj inému človeku. Odsúdený je zatiaľ toho názoru, že práve jeho sú povinní všetci rešpektovať a môže si robiť, čo chce. A ak to tak nie je, je útočný, správa sa s dešpektom, neváha dokonca poškodzovať ani seba, aby dosiahol svoje. Uvedené sa ale prieči nielen normám v podmienkach ústavu, ale bežným normám v spoločnosti, do ktorej sa odsúdený má stále záujem zaradiť.

Prihliadnuc na zistený skutkový a právny stav prejednávanej veci súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

7 7Nt/52/2023

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do troch pracovných dní od vyhlásenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici. Sťažnosť má odkladný účinok.